

Ko smo to storili, delajmo zmirom tako naprej; najboljše je, da jarki z zasajenimi sajenkami kakor kolobar izgledajo. Paziti moramo, da so vsi prostori med koreninicami s prstjo zadelani. Zalijmo potem kolobar dobro z vodo in take pustimo do spomladi.

Na ta način vdelane sajenke ne trpé škode. Če bi pa koreninice le od zgoraj zadelali in na majhine prostorčke med koreninicami ozira ne jemali, splesnile bi nam koreninice čez zimo in sajenke se spridijo. Za malo dni pa ni treba vseh prostorčkov zadelavati; zadosti je, da koreninice samo pri vrhu zadelamo, da jih solnce ne pripeka. Tudi zadostuje, če ni treba dolgo časa z nasadbo čakati, da koreninice v vodo potaknemo, ako je blizo. To je hasnovito, pa nam najmanj dela prizadene.

Če pa smo izkopali take sajenke, ki ne strpijo prav nič suhote, kakor bor, moramo jih pa vložiti v moker mah.

7. Na kaj je paziti, če hočemo sajenke kam poslati?

Pri pošiljanji moramo gledati na to, da sajenk, kedar jih zvezujemo, nič ne poškodujemo, da se koreninice in vejice ne polomijo, in da koreninice ne zmrznejo in se ne posuše. Pretrdo zvezati jih ne smemo, vendar pa vsaj toliko, da se ne ribljejo druga ob drugo, pa tudi ob vrvi in verige se ne smejo drgniti.

V bližnje kraje jih pa lahko prenesemo, če je vreme oblačno; če pa solnce hudo pripeka, jih moramo z rjuho pokriti in med potjo z vodo polivati.

Za dolgo pot je tudi dobro, da jih v mah zavijemo in z vodo zalijemo in med potjo še enkrat.

Če imamo manj sajenk, pa prav daleč poslati, obrežimo jih na vejicah in koreninicah. Je to končano, položimo koreninice prav na gosto in zvezimo jih na več krajih. Sèsekajmo potem mah na drobno in zadelajmo prostore tistih rastlinic, katerim so se koreninice že nekoliko osušile. Zvezimo potem dolgo slamo na tistem koncu, kjer je bila odrezana, naredimo podobo kolesa. V sredo tega kolesa denimo sajenke, povežimo slamo s trtami in napojimo koreninice z vodo.

Na ta način zadelane sajenke se dajo tudi pri hudem mrazu daleč poslati brez škode.

8. Kako naj presajamo sajenke?

Ko smo jamice naredili tako, kakor je bilo povedano, sajenke pravilno izkopali, obrezali in na sajenki prostor prinesli, potem je treba, da jih tudi pazljivo vsadimo.

Držimo se pri sadbi sledečih pravil:

1. Sajenke enako velike sadimo vselej vkup; ako bi majhine sadili med velike, lahko vélike zatarejo male.

2. Ne sadimo steblic nič globokeje ali vsaj ne veliko globokeje kakor so popred stala. Samo na peščeni zemlji naj se 2 do 3 palce globokeje denejo. To pa zavisí od sajenk; ako so večje, morajo se globokeje kakor za 3 palce v zemljo djati. Bolj gotovo se pa primejo, če majhne 6 do 12 palcev dolge sajenke v 10 palcev globoke in 12 palcev široke vsadimo tako, da jih 7 do 8 palcev od jamice z zemljo ne zadelamo. — V tem slučaju ne škoduje solčna pripeka, koreninice imajo dosti vlage.

Če imamo dosti sajenk, denimo v vsako jamico dve rastlinici po 3 palce eno od druge. Stroški niso večji, pa popravljanja potem ni treba, ker je sadba bolj gotova.

3. Skrbimo za to, da koreninice naravno namero dobijo, posebno, da postranske vodoravno lego imajo.

4. Delajmo tako, da vsi prostori med koreninicami so napravljeni z rahlo prstjo, ki jo moramo zdrobiti.

5. Zalijmo koreninice, predno smo še jamico popolnoma zasuli, in sicer tako, da prst blatna postane. To naredi, da se zemlja dobro med najmanje prostorčke koreninic vleže in koreninice vlago dolgo obdržé.

Ako se pa to ne dá storiti, pritisnimo dobro zrahljano prst med koreninice; tudi s tem bomo nekaj dosegli, čeravno nikoli toliko, kakor če zalijemo.

Sploh tako-le delajmo: Napolnimo jamico s šaro, ki je na strani, toliko, kolikor je koristno, da rastlinica pravo stojališče dobí. *)

To šaro, ki smo jo narobe v jamico djali, dobro pohodimo; sajenke denimo v sredo jamice in koreninice jej zasujmo z dobro prstjo. Ko to delamo, vzdignimo postranske koreninice tako, da vodoravno lego dobé, in premikajmo sadiko, da se prst dobro koreninic prime.

Ko so koreninice povsod dobro z rahljo prstjo zadelane, polijmo toliko z vodo, da prst blatna postane. **)

Poravnajmo potem jamico popolnoma z zemljo, ki je še ostala, in pritlačimo vse nekoliko z nogo. Če je pa prostor močno solncu izpostavljen, pokrijmo površje jamično s šaro, ki naj se narobe poklada. Je mah blizo, pokrijmo z mahom na debelo, na mah pa položimo kamenčkov ali pa 4 do 6 klinov zabijmo v zemljo, da nam sapa mahú ne raznese. Tako pokrivalo dolgo vzdrži mokroto v sebi in dež lože do zemlje predere, kakor skozšaro. Sèm in tjè se poslužujejo tudi večih kamenov, da zemlja dalj časa vlažna ostane.

Ako veliko sajenko hočemo brez količka pustiti, moramo okoli debla 4 do 8 palcev visok keglast kup napraviti iz zemlje ali šare, da drevo guganja varuje, in vodo, ki pri deževnem vremenu po deblu teče, k koreninicami obrača.

Če je sadišče prav vlažno, namesti jamic samo šaro v kup zdrgnimo in rastline na tisti kraj posadimo z dosti velikim kupom. Tukaj tedaj ne sadimo sajenk v zemljo, ampak na zemljo. — Ta sadba je vspešna, če nismo premajhnih kupov napravili, in koreninice tako pokrili, da se prenašlo ne posuše.

Če imajo sajenke kepo, posadimo jih v sredo jamice; kepe pa morajo od zdalej, kakor pri strani z rahlo zemljo napolnjene biti, da jih veter ne posuší.

(Konec prihodnjič.)

Šolske stvari.

Ozir na načela in sklepe 19. učiteljskega zbora, ki je bil binkoštni teden na Dunaji.

„Novice“ so svojim bralcem že povedale, da je bil na Dunaji shod nemških ljudskih učiteljev. Sešlo se jih je bilo do 2000. Mnogo je bilo tudi tujcev med njimi, ki so prišli svoje neslanosti prodajat avstrijskim nemškim učiteljem. Žalibog, da so jih šli poslušat tudi nekteri slovenski, med njimi g. Lesjak. Liberalni časniki so polni hvale, katero pojó novopoganskim načelom, ki so jih razvijali ti kulturonošci, in priporočali vladi avstrijski.

Naj „Novice“ pa tudi povedó, kaj pošteni dunajski Nemci mislijo in pravijo o tem shodu. Na Dunaji in okoli Dunaja na Avstrijskem in tudi na Štajarskem, nemškem in slovenskem, se je ustanovilo mnogo kato-

*) Če imamo z več jamicami opraviti, položimo palico nad jamo. S tem zaznamovamo črto, katero bo po zasadbi jamino površje dobilo. Potem bomo sajenke na tanko v zemljo djali; brez tega znamenja bi se ne moglo zgoditi. Pis.

**) Ko smo sajenko z vodo polili, se ne sme več premakniti. Paziti se mora dobro, da se jej v prvo natančno stojališče dá. Pis.

liško-političnih društev, ki že jako marljivo delajo, da postavijo jéz lažnjivemu liberalizmu, ki dandanes hoče vse poplaviti. Njihov trud ni brez vspeha; to kažejo nove volitve za deželne zборе. Ena teh kazin in sicer v dunajskem predmestju „Landstrasse“ je 21. dne t. m. obravnavala sklepe omenjenega učiteljskega shoda. Naj iz teh obravnjav priobčimo „resolucijo“, ktero je zoper sklepe učiteljskega shoda sklenila ta nemška kazina. Glasí se tako-le ta resolucija:

„Devetnajsti vesoljni učiteljski zbor, ki je binkoštni teden t. l. zboroval na Dunaji, v katoliškem glavnem in prestolnem mestu, razglasil je načela in nauke in storil sklepe, ktere je katoliško-politično društvo in ž njim gotovo vsak pravi katoličan dolžan z nevoljo in s studom zavračati, ker ta načela, ti nauki in ti sklepi zasramujejo ne le vero 27 milijonov katoliških državljanov, ampak tudi nameravajo na to, da se naši sveti cerkvi odvzemo naravne in pridobljene pravice, da se spodkoplje vera in krščanska nravnost in tako konec vzame država. Ta iz judov, protestantov in katoličanov obstoječi zbor se je zedinil v tem, da hoče delati na to, da se odobré in izvrše naslednji njegovi sklepi:

„1. Poduk v veri naj se popolnoma izročí svetovnim učiteljem;

2. poduk v veri naj se delí po knjigi, v ktero naj se sprejmó zgodbe sv. pisma, nekteri pregovori, psalmi, nekteri oddelki iz novega zakona izpustivši vse verske resnice (dogme);

3. starišem naj se na voljo prepusti, ali hočejo ali nočejo, kakor jim je drago, svojim otrokom skrbeti za poduk v veri;

4. dokler se ne dajo izvršiti ta načela, naj se nauk v veri pahne iz šol.“

Zoper te obžalovanja vredne sklepe učiteljskega shoda udje katoliške kazine očitno in slovesno protestujemo pred vsem svetom.

Mi zavračamo lažnjivo trditev učiteljskega shoda, da katoliška cerkev in naši duhovni zatirajo vspeh ljudske šole, ali da so ga ovirali; prav narobe je res, katoliška cerkev in njena duhovščina nam je ustanovila, vzdrževala in pospeševala ljudske šole, njej gré hvala za ves vspeh, ki so ga imele.

Mi resno protestujemo zoper to, da se krščanski nauk za naše otroke iz rok vzame našim katoliškim duhovnom in izročí svetovnim učiteljem, kajti mi smo tega prepričanja, da oblast in dolžnost, katoliško vero očitno učiti, po božjem pravu gré le duhovnim, ne pa svetovnim učiteljem. Mi zoper to opravičeno predrznost svetovnih učiteljev tolikanj bolj protestujemo, ker so prav učitelji, krive vere in nevere polni in oslepljeni, največa nevarnost za vero in nravnost naših otrok.

Iz istih razlogov določno protestujemo zoper despotično predrznost možá in njegovih tovaršev, ki niso naše vere, ampak marveč izrečni sovražniki krščanstva, da se za nove katoliške šole spiše knjiga, ktera naj bi zatirala in tajila glavne resnice krščanstva in učila novo poganstvo; to predrznost s studom tem več zavračamo, ker nas veže vest, svoje otroke v veri dati podučevati po knjigah, ktere za to odloči naša sveta cerkev.

Mi svojo določno nevoljo tudi izrekamo zoper to, da mož, ki je tujec v naši državi in ni naše vere, na čelu stoji naši učiteljski pripravljavnici, ki je bila ustanovljena in se plačuje iz davščin katoliških državljanov, in da se ta pripravljavnica pod vodstvom tega možá rabi za to, da se nevera seje med naše učitelje, da se šola in ljudstvo po njej odvráča od krščanstva.

Mi prosto in brez ovinkov izrekamo, da je naša vestna dolžnost, poslužiti se vseh postavnih pomočkov, da se odvrne in ustavi to nevarno in pogubivno nekrščansko delovanje brezvernih učiteljev.

Mi določno protestujemo zoper predrznost, da se v naše avstrijske šolske zadeve mešajo tuji učitelji, in zoper njihov upliv na šolske postave naše katoliške države.

Poslednjič svesti izrekamo nado, da vlada svoje simpatije, ktere je izrekla temu zboru, in veliko veljavo, ktero je obljubila njegovim izrekom, razume na pravo korist katoliške države, da spozná škodljivost in neizvršljivost njegovih čudnih naukov in predlogov, in da pri preuredbi ljudskih šol nepremekljivo ima pred očmi to, da je Avstrija po svoji prevagajoči večini katoliška, ali saj krščanska, in da torej državljani imajo pravico do krščanskih ljudskih šol“. —

Kaj neki o tej resoluciji poreče g. Lesjak, ki besedice ni črhnil zoper predloge učiteljskega zbora? Kdor molčí, ta pritrjuje. Pa saj vendar ne bode teh načel trosil med slovenske učitelje?

Navdušenosti, s ktero je kazina enodušno odobrila to resolucijo, ni moč z besedami popisati. Konečno je bil sprejet še predlog, naj se ta resolucija razglasí po časnikih, da se je poprimejo društva, ktera se poganjajo za katoliška načela.

Da vstrežemo tej želji, zato to resolucijo tudi mi priobčujemo dragim Slovencem, da razvidijo, da so enih misli z nami tudi vsi pošteni Nemci.

Národno-politične stvari.

Po volitvah.

Volitvena borba, ki je to pot bila povsod bolj živa in vroča, ko kedaj popred, je na Kranjskem končana, in mi se veselo in ponosno oziramo na njen vspeh. Vse žile so napenjali naši narodni in verski nasprotniki; na vso moč so jih podpirali mnogi politiški uradniki in birokratje sploh, čeravno jim je bil minister grof Potocki to naravnost prepovedal. Kaj so si vse prizadevali lažnjivi liberalci, pa tudi nemškutarski, narodu kakor ministerstvu nezvesti uradniki; kako so lagali in slepili, obetali in grozili, podkupovali in silili, da bi ljudi na svojo stran spravili; al zastonj je bilo vse! Trdno in neustrašeno je stal naš slovenski, katoliško-verni narod in si s svojo poštenostjo in značajnostjo vse nasprotne prizadeve junaško premagal. Zmaga je naša.

Slava in hvala našim vrlim volilcem!

Poglejmo zdaj malo po deželi, kako so se te volitve posamesni vršile.

Na kmetih so zmagali, kakor je že znano, povsod tisti možje, ktere je volitveni odbor „Slovenije“ za poslance priporočal.

Trd boj je bil samo v Kočevji, kjer so našima kandidatoma nemški Kočevjarji nasproti stali. Nemci so vsi prišli in vsi enako glasovali. Ž njimi so potegnili tudi volilni možje iz Trave in Drage, ki so pri prejšnjih volitvah za narodne kandidate glasovali; potem en volilen mož iz Loškega potoka, ki pa po rodu ni Slovenec. Enega Potočana k volitvi ni bilo. Tako so Nemci spravili 39 glasov skupaj proti 51 naših ljudi, s kterimi sta izvoljena naša poslanca.

Drugje nasprotnih kandidatov ali celó ni bilo, ali pa so dobili tako malo glasov, da ni govorjenja vredno. Zakaj tudi g. dr. Zarnik, ki je v Trebnem izvoljen, je bil volilcem priporočen po dr. Razlagu in dr. Polukarju, ki sta bila poslana od volilnega odbora „Slovenije“, potem ko je bil očitno obljubil, da bo složno z narodno večino deželnega zbora hodil.

Tako se je naše ljudstvo po kmetih povsod pošteno in možato ponašalo in svetu pokazalo, da se svojih